

po južnem Štajerskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanji v začetku šolskega leta 1892./93. V koledarskem delu navaja koledar letos tudi rojstveni ali smrtni dan znamenitih mož, zlasti pedagogov, pisateljev, glasbenikov i. t. d., domačih in tujih. Razvidno je iz te vsebine, da je urejen Popotnikov koledar jako skrbno in spretno; bodi torej slovenskemu učiteljstvu toplo priporočen. Cena vezanemu izvodu je 1 gld. 25 kr., v usuje vezanemu z zaklopnico pa 1 gld. 40 kr., po pošti 5 kr. več. Naročnino vzprejema urednik g. *Mihael J. Nerat*, nadučitelj v Mariboru.

Razpis pisateljskih nagrad. Da bi se povzdignila slovenska dramatika, razpisuje »Dramatično društvo v Ljubljani« dvojje nagrad, in sicer: 1) 200 gld. za izvorno slovensko dramo, 2) 100 gld. za izvorno slovensko veseloigro. Obe igri morata biti toli obsežni, da izpolnita ves gledališki večer, torej da drama, oziroma veseloigra traja za jedino predstavo. Pisatelji naj pošljejo svoje proizvode odboru do zadnjega dne decembra 1893.

Dramatično društvo v Ljubljani.

Predsednik:

Dr. Ivan Tavčar.

Tajnik:

Anton Trstenjak.

Slovensko časopisje. Od novega leta sèm izhajajo nekateri slovenski listi s posebnimi prilogami, ki so zlasti namenjene preprostemu národu. Takó prinaša celjska »Domovina« prilogi »Slovenski kmetovalec« in »Slovenski obrtnik«, tržaška »Édinost« vsako soboto prilogo »Novičar«, goriška »Soča« pa mimo dosedanjega »Gospodarskega Lista« vsakih štirinajst dnij prilogo »Primorec«. Veseli nas takšen napredek našega domačega časnikarstva!

Slovensko gledališče. Vrsto dramatiških predstav minulega meseca je dné 5. prosinca otvorila premijera Blumenthalove veseloigre v štirih dejanjih »*Drugo lice*«, poslovenil Ivan Podgornik. Ta igra pripada boljšim proizvodom novejše nemške dramatike in se bode izvestno udomačila tudi pri nas, dasi ima marsikaj tujega, kar ne prija do cela našem družabnemu razmerju. Hvaležni nalogi grofa Mengerja in grofice Mengerjeve sta izborno pogodila gospod *Borštnik* in gospá *Borštnikova*, druge glavne naloge pa so bile, razven morda one grofice Zdenke, katero je izvajala gospodičina *Slavčeva*, v menj srečnih rokah. Pl. Rudo je g. *Danilo* s pretirano igro do cela izpridil, o Gabriči g. *Podgrajskega* pa je res škoda besed. Sploh nam ta gospod ni ugajal še nikoli in nam bržkone tudi ne bode, ker ne vidimo v njegovi igri skoro nobenega napredka. — Dné 8. prosinca se je predstavljala burka »*Pojdimo na Dunaj*«, dné 11. Schillerjeva drama »*Kovarstvo in ljubezen*«, dné 14. prosinca veseloigra »*Nervozne ženske*«, dné 19. prosinca igrokaz »*Materin blagoslov*«, dné 22. prosinca (popoldne) burka »*Vrbau Debeluhar*« in zvečer spevoigra »*Teharski plemiči*« s prologom g. Fr. Gestrina, dné 25. prosinca veseloigra »*Svoje glavneži*« in opereta „*Mornarji na krov*“. Vse te igre so kolikor toliko že znane in so se igrale v obče dôkaj dobro. Do cela završena pa ni bila nobena, za to že skrbé epizodisti, ki večinoma izpridijo vse, kar ustvari premišljena igra boljših igralcev. — Gospodičini *Slavčevi*, ki igra najivne partije ponajveč dobro, svetovali bi nekoliko več zmernosti, bodisi v gibanju bodisi v besedi, zakaj tudi živahnosti so meje; prav to je reči o g. *Danilu*, čegar nastopi so časih vunderle, recimo, previhravi, in to pri najnavadnejših prizorih, kjer ni treba nobenega afekta. V vseh predstavah minulega meseca nam je najbolj prijal njega Ferdinand v „*Kovarstvu in ljubezni*“. O g. *Perdanu* in še bolj g. *Lovšinu* ne more naposled nihče trditi, da se kdaj popolnoma naučita svojih nalog. Jako uporabna moč pa bode g. *Trnovski*, čegar igra je časih, tako se posebno v „*Teharskih plemičih*“, vredna vsega priznanja. —

Veselo zabeležujemo na konci svojega poročila predstavo „Teharskih plemičev“ dne 22. prosinca, prirejeno na čast štajerskih gostov, ki so došli s posebnim vlakom. Prireditev takšnega vlaka je jeden najsvetlejših momentov v naši kulturni zgodovini, in upravičena je želja, da bi dohajali gledališki gostje tudi iz drugih pokrajin slovenskih!

Dne 28. prosinca se je še igrala dobro znana igra „Valenska svatba“, o kateri izpregovorimo prihodnjič. Za ta mesec se pripravlja mimo drugega Mascagnijeva opera „Cavalleria rusticana“.

Prvi koncertni večer »Glasbene Matice«, ki je bil dne 21. prosinca, privedel je navzlic neugodnemu pustnemu času mnogo in odličnega občinstva v redutno dvorano. Prvo točko, Mozartovo sonato za klavir in vijolino v g-duru, št. 11, sta izvajala gg. *Hoffmeister* in *Baudis* prav v duhu Mozartovem, zakaj njiju igra se je tesno prilegala oni oskromnosti in otroški veselosti, kakeršna diči do malega vse sonate Mozartove. — G. *Razinger*, priznani naš pevec, pel je nató tri pesmi, in sicer Beethovno arijo »Adelajdo«, Rubinsteinovo pesem »Ponočna rosa na travi migljá« in Bendlovo »Jutro«, po teh pevskih točkah pa je g. *Hoffmeister* igral svojo rapsodijo na slovenske narodne pesmi, o kateri smo že posebe govorili v poslednji lanski številki. Gospod *Hoffmeister* je izboren pianist in nadarjen skladatelj, ki se gotovo še vzpne do visoke stopinje glasbene umetnosti. — V Fibichovi romanci, B-dur, op. 10. za vijolino in klavir, plemenito zamišljeni in izvedeni skladbi, videli smo, kakó g. *Baudis* do cela umeje novodobno glasbo, čudili pa smo se tudi mehkeemu lepemu glasu njegovih goslij, njega srebrnočisti intonaciji in sploh v dušo sezajoči igri. — Preprijetno nas je iznenadejal g. *Hubad* z osmeroglasnim madrigalom Gallusovim »Diversos diversa iuvant«, ki nam je v lepem spominu še od lanskega Gallusovega koncerta, in z Dvořakovim četveroglasnim mešanim zborom »Padle so pesmi v dušo mi«. O tem četverospěvu bodi povedano samó to, da ga zložil Dvořak potem, ko je izdal že dokaj najveličastnejših svojih del; iz tega je pač razvidno, kolika je njega vrednost in lepota. Vzet je iz zbirke »V prirodi« op. 63. — Na konci sta gg. *Baudis* in *Hoffmeister* proizvajala sonato norveškega skladatelja Griega. Njiju dovršeni igri je bilo videti, da izhaja iz redne in vztrajne vaje. — Glasbeni večeri utegnejo biti za naše glasbeno življenje, ki se je začelo vzbujati tolikanj veselo, še neprecenljivega pomena. Najprej so pozvani glasbeni učitelji naše mladine, da nas seznanjajo z glasbeno umetnostjo, in to se najlože godi na komorno-glasbenih večerih, zakaj ti ne zahtevajo toliko umetnikov, ki bi hoteli kazati zgolj ugibičnost svojih prstov, nego umetnikov, ki uveljavljajo pristne umotvore in z dovršenim izvajanjem pričajo, da so res inteligentni glasbeniki. S takšnimi se dandanes lahko ponaša naša »Glasbena Matica«, in mi samó želimo, da bi jih še čestokrat slišali na glasbenih večerih. — Občinstvo je od kraja do konca pazno zasledovalo vse glasbene točke ter pogostoma glasno izražalo svojo zadovoljnost — dokaz, da je prvi koncertni večer ustregel dolgo gojeni želji izobraženega stanovništva ljubljanskega.

Stoletnica Resslerova. Dne 29. ržénega cvéta bode baš sto let, odkar se je v Chrudimu porodil *Jožef Ressel*, sloveči izumitelj parne ladje na vijak. Ressel je, kakor znano, od leta 1817. do leta 1821. služboval kot gozdar tudi na Kranjskem, potem pa je bil kot c. kr. gozdni mojster premeščen v Trst. Na službenem potovanji ga je dne 10. vinotoka 1857. leta v Ljubljani dohitela nagla smrt; pokopali so ga na ljubljanskem pokopališču. Mesto ljubljansko časti njega spomin s tem, da je jedni najlepših cest vzdeto ime slavnega češkega rojaka.

Književnost hrvaška je proti koncu minulega leta pognala nov ineniten plod, namreč poseben časopis za srednje šole »Nastavni Vjesnik«, ki bode v zvezkih po 5—6 tiskanih pól vélike osmerke izhajal po štirikrat na leto. Odkar je Hrvaška v šol-